

Fővárosi Ítéltábla

A határozat száma: 17.Pf.20.503/2025/5.

A felperes:

felperes (felperes címe1)

A felperes képviselője:

Dr. Mihály Rita pártfogó ügyvéd (ügyvéd címe1)

Az alperes:

alperes (alperes címe.)

Az alperes képviselője:

Dr. Batki Nikolett kamarai jogtanácsos (alperes címe.)

A per tárgya: személyiségi jog megsértésének megállapítása és sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat: 63.P.21.411/2024/42. számú ítélet

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felperes képviseletében eljáró pártfogó ügyvéd díját a felperes viseli.

A meg nem fizetett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltósághoz való jogát. Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alperest 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

[2] Azt adta elő, hogy 2017. október 10. és 2018. április 10. között letartóztatását töltötte a alperesben (továbbiakban: Intézet), ahol karbantartóként dolgozott. A 2023. január 16. és 2023. szeptember 18. között időben több alkalommal megőrzését töltötte ugyanott.

[3] Az alperes azzal sértette meg az emberi méltóságát, hogy 2017. október 10. és 2018. április 10. között, valamint 2023. január 16. és január 24., 2023. február 6. és február 13., 2023. április 24. és május 8., továbbá 2023. szeptember 11. és szeptember 18. közötti időben a munkához biztosított eszközök, ruhák használhatatlanok és több évtizedesek voltak, a sétán a körülmények nem voltak megfelelőek, nem volt esőbeálló, nap ellen árnyék, valamint vízvételi lehetőség és WC. Nem volt biztosított az orvosi ellátás, a fogvatartottaknak biztosított élelmiszer mennyisége kevés volt, a nyílászárók nem voltak megfelelőek, nyáron nem volt szellőztetési lehetőség, télen viszont nagyon hideg volt a zárkákban, nem volt biztosított, hogy a reintegráció keretében a családjával havonta egyszer kapcsolatot tartson, azt Skype felületén tudta megtenni, telefonon heti 40 percben, így az alperes embertelen, megalázó bánásmódot tanúsított.

[4] Hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (2) bekezdésére, a 2:43. § a) pontjára, a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontjára, és a 2:52. § (1)-(2) bekezdéseire. Utalt továbbá az Európai Unió Alapjogi Charta 4. cikkére, az Emberi Jogok Európai Egyezményének 1. és 3. cikkére, valamint az Alaptörvény III. cikkére.

[5] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

[6] Kifogásolta, hogy felperes konkrét magatartást, amely az emberi méltóságát sértette volna, a keresetében nem jelölt meg, nem részletezte, hogy az általa megjelölt időpontokban és esetekben hogyan sértette meg az emberi méltóságát. A munkaeszközökkel kapcsolatban nem fejtette ki, hogy azok állapota miként okozta az emberi méltósága sérelmét. A felperes letartóztatottként a saját ruháját viselhette, a munkavégzéshez a Intézet biztosította formaruhát folyamatosan tisztítják, a felperes ezen ruházatának sérülését nem jelezte.

[7] Állította, hogy a felperes fogvatartása során a 2013. évi CCXL. törvény (Bv.tv.) előírásait betartotta. A törvény 122. § a) pontja szerint nincsenek előírva a szabad levegőn tartózkodás körülményei, így az intézet az építészeti lehetőségének megfelelően biztosítja azt. Az élelmezés körében felhívta a 16/2014. IM rendelet 128. § (1) bekezdését. Álláspontja az volt, az, hogy az élelem a felperes számára nem elegendő, nem felel meg az ízlésének, nem jelenti az emberi méltósága megsértését. Kifejtette, a felperes nem adta elő, hogy mikor és milyen tünetekkel és betegségekkel fordult orvoshoz, volt-e rendelésen, ha igen, akkor mi történt. A rendelkezésre álló dokumentumok szerint, amikor beteg volt, részesült orvosi ellátásban és kapott gyógyszeres kezelést.

[8] A nyílászárók állapota tekintetében hangsúlyozta, hogy az épület műemlék jellege folytán nem klimatizált. Vitatta, hogy a zárkák állapota miatt a felperes emberi méltósága sérült.

[9] A kapcsolattartás körében állította, hogy a felperes a fogva tartása során valamennyi kapcsolattartási formát igénybe vette.

[10] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 50.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a felperes képviselőjében eljáró pártfogó ügyvéd díját a felperes viseli, a meg nem fizetett 60.000 forint kereseti illeték az állam terhén marad.

[11] Ítéletének indokolásában ismertette Magyarország Alaptörvényének II. cikkét, a III. cikk (1) bekezdését, a Ptk. 2:42. § (2) bekezdés, a Bv.tv. 9. § (1) bekezdés rendelkezéseit, és rögzítette, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 265. § (1) bekezdése értelmében a felperesnek kellett bizonyítania állításait.

[12] Megítélése szerint a felperes a Intézeti elhelyezésének rendszerszintű problémáit állította, és sérelmezte, azonban konkrét, az emberi méltóság sérelmét elérő jogsérelmet nem állított, és nem bizonyított.

[13] Az orvosi ellátás tekintetében a felperes előadta, hogy több alkalommal hiába jelezte igényét, nem jutott orvoshoz, azonban a bíróság által beszerzett orvosi dokumentáció a felperes állításait nem támasztotta alá, a meghallgatott tanúk egyike sem tudott konkrét, a felperest érintő esetről nyilatkozni, amely igazolta volna, hogy a felperes esetében volt elmaradt orvosi beavatkozás, és ennek lett volna jogsértő következménye.

[14] Az étkezés mennyiségére és minőségére vonatkozó panaszok szubjektív élmények, amelyeket a per adatai és a tanúk vallomásai egyértelműen nem erősítettek meg.

[15] A nyílászárók állapotával, a fűtéssel kapcsolatos előadások körében a tanúk nyilatkozatai szerint a fűtés az intézet egészében központosított volt szabályozott (dolgozókat és fogvatartottakat egyaránt, egyforma mértékben érintette). A felperes azon előadása, hogy az őrök is kabátban jártak, önmagában nem bizonyította a jogsértést, mivel az nem objektív, mért adat, egyéb bizonyítást a felperes nem ajánlott fel. Nem bizonyította, hogy az alperes olyan végrehajtási feltételeket teremtett, és tart fenn, amelyek nem felelnek meg az emberi méltóság követelményének és a fogvatartással szükségszerűen együtt járó szenvedés szintjét meghaladó fájdalmat, gyötrelmet okoznak.

[16] A séta körülményeivel kapcsolatosan elsődlegesen arra volt figyelemmel az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által sérelmezett időszakok nem a nyári hónapokra estek. E körben bizonyítottság hiányában nem tudta megállapítani az emberi méltóság megsértésének szintjét elérő jogsérelmet.

[17] A kapcsolattartás módjával összefüggő felperesi sérelem körében az elsőfokú bíróság a Bv.tv. 122. § b) pontja és 17. § előírásaira tekintettel nem állapította meg a jogsértést.

[18] A felperes – saját előadásából kitűnően is – használhatta a távbeszélőt, saját fogvatartotti mobilkészülékkel rendelkezett. A látogatók fogadása körében konkrét jogsérelmet nem állított, és nem bizonyított. A 2023-as időszakban a Intézetben megőrzésben volt, amikor az irányadó rendelkezések szerint nem volt biztosított a látogatók fogadása.

[19] Kiemelte az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes által előadott körülmények – nem vitatva azt, hogy személyes megélés szintjén kétségkívül kellemetlenségeket és sérelmeket jelenthettek – nem érték el azt a jogilag releváns súlyosságot, amely az emberi méltósághoz való jog megsértésének megállapítását megalapozhatná. Figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a fogvatartásból eredő élethelyzet – természeténél fogva – számos olyan korlátozást foglal magában, amely a szabad életviszonyokhoz képest szigorúbb szabályozással és alacsonyabb komfortszinttel jár. Ezek a szabályozók a fogvatartottak

jogainak és ellátásának biztosítása érdekében az intézetek számára egységes, kötelező minimumszinteket határoznak meg.

[20] A felperes által hivatkozott körülmények nem mutattak fel olyan objektíven értékelhető, tartós és súlyos hiányosságokat, jogsértő állapotot és/vagy gyakorlatot, amely az alperes részéről az emberi mivolt kétségbe vonását, az emberi lét lényegi tagadását jelentette volna. A bizonyítási eljárás során nem került feltárára olyan jogsértés, amely túlmutatna a szabályszerű fogvatartás keretein. Konkrét jogsérelem bizonyítása nélkül az esetleges adminisztratív, szervezési, intézményi hiányosságok önmagukban nem valósítják meg a felperes emberi méltóságának sérelmét.

[21] Jogsértés hiányában a sérelemdíj iránti keresetet is elutasította.

[22] A perköltség viseléséről a felperes pervesztességére figyelemmel a Pp. 83. § (2) bekezdés, a 101. § (2) bekezdése alapján határozott.

[23] A felperes költségmentessége folytán meg nem fizetett illeték viseléséről a Pp. 101. § (1) és 102. § (6) bekezdése alapján döntött.

[24] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetei teljesítését kérte.

[25] Álláspontja szerint a keresetlevél, a válaszirat és a nyilatkozat mindvégig tételesen, részletesen tartalmazta azokat a konkrét sérelmeket, amelyek alapján az emberi méltóság megsértése és az ebből fakadó sérelemdíj igény megalapozott. Pontosán megjelölte a sérelmezett időszakokat, helyszíneket és körülményeket, ezért az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a kereset kidolgozatlan.

[26] Fogvatartottként a bizonyítás lehetősége korlátozott, ezért a bíróságnak a személyes előadását különös súllyal kellett volna értékelnie.

[27] Az EJEB-gyakorlat szerint a bánásmódnak nem kell elérnie a kínzás szintjét, már a megalázó vagy embertelen bánásmód is jogsértő. Az elsőfokú bíróság túl szűken és formalistán értelmezte e normákat, amikor kizárólag a jogilag releváns súlyosságú sérelem hiányára hivatkozott.

[28] Kiemelte, hogy az alperes sem vitatta több alapvető hiányosság fennállását, (így azt, hogy a sétaudvaron nincs esőbeálló és WC, a kapcsolattartás kizárólag jogi képviselőkkal valósult meg a családtagok helyett, a műemlék jellege nem okozza a hiányzó komfort-igényt). Ezek pedig véleménye szerint valódi, érdemi jogsértések és nem adminisztratív hiányosságok, amelyek az emberi méltóság lényege szempontjából relevánsak.

[29] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság tévesen azonosította a bizonyítás terhét és mértékét. Az EJEB, valamint hazai jogelvek szerint, ahol a felperes bizonyítási lehetősége szűk, ott a bíróságnak a rendelkezésre álló adatokból és a bizonyítási eljárás során szerzett benyomásokból kell mérlegelnie – objektív oldalról bemutatott rendszerhibák, tartós és súlyos állapotok esetén a bizonyítás könnyítése indokolt lett volna. Az előadottak nemcsak összességében, de külön-külön is megalapozzák a jogsértést. Az elsőfokú bíróság az adminisztratív hiányosságokat önmagukban nem tartotta elégségesnek a személyiségi jogsértéshez, de ezek együttes vizsgálata, az alperesi elismerések előterébe helyezése mellett a jogsértés megállapítását indokolják.

[30] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[31] A fellebbezés nem alapos.

[32] A fellebbezési kérelem az elsőfokú ítélet egészét támadta, az elsőfokú ítéletnek ezért nem volt a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján jogerőre emelkedett rendelkezése, így azt a másodfokú bíróság egészében bírálta felül.

[33] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével, kifejtett indokaival is egyetértett, azokat nem ismétli meg.

[34] A fellebbezésben foglaltakkal összefüggésben elsősorban arra mutat rá, hogy a felperes nem a Ptk-ban nevesített valamely személyiségi joga, hanem az alapjogi védelem alatt álló emberi méltósága megsértését állította, annak védelméhez fűződő jogát érvényesítette [Alaptörvény II. cikk, Ptk. 2:42. § (2) bekezdés].

[35] Ebből következően a bíróságnak az Alkotmánybíróság értelmezésére figyelemmel kellett a döntését meghoznia.

[36] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően több alkalommal megállapította, hogy az Alaptörvény II. cikke és az Alkotmány 54. § (1) bekezdése egyező tartalommal rögzíti minden ember jogát az emberi méltósághoz, ezért az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően hozott, az emberi méltósághoz fűződő jog tartalmára vonatkozó határozatokban foglaltakat továbbra is irányadónak tekinti (24/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [130]; 13/2020. (VI. 22.) AB határozat [43]).

[37] A 8/1990. (IV. 23.) AB határozatnak az emberi méltóság meghatározása körében alkotott definíciója ezért továbbra is irányadó, miszerint „általános személyiségi jog jellegéből, anyajog mivoltából eredően az emberi méltósághoz való jog olyan szubszidiárius alapjog, amelyre mind az Alkotmánybíróság, mind más bíróságok minden esetben hivatkozhatnak az egyén autonómiájának védelmében, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható” [8/1990. (IV. 23.) AB határozat].

[38] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében „az emberi méltósághoz való jog egyúttal a természetes személyek autonómiáját jelenti, vagyis az önrendelkezésüknek egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja van, amelynél fogva az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá” (pl. idézi: 32/2021. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [30]).

[39] Az emberi méltóságot tehát az olyan magatartások sértik, amelyek megkérdőjelezzik a jogosult emberi mivoltát, illetve elmulasztják, megtagadják azt a minimális és kötelező tiszteletet, amely az embert pusztán emberi minősége alapján megilleti.

[40] A perben a felperesnek az alperes ilyen jellegű magatartását kellett állítania és bizonyítania.

[41] Olyan tényeket azonban, amelyek az emberi minősége megkérdőjelezését, őt fogvatartotti állapotában is megillető önrendelkezése sérelmét alátámasztották, nem adott elő.

[42] A munkavégzéshez biztosított ruházat, eszközök állapotával összefüggésben nem adta elő, hogy az mennyiben, hogyan és mikor eredményezte az ő megalázottságát. Külső szemlélők azt hogyan érzékelték.

[43] A séta körülményei (esőbeálló hiánya, árnyék biztosítása, vízvételi lehetőség, WC használat) pontosan mikor, milyen módon befolyásolták életminőségét olyan módon, hogy azok önrendelkezése megvalósításában akadályozták, számára a minden embert megillető kötelező, minimális tisztelet megadásának hiányát okozták.

[44] A számára biztosított élelmiszer mennyisége és minősége hogyan eredményezte az ő emberi minősége megkérdőjelezését.

[45] Nem adott elő konkrét tényeket arra, hogy hogyan, milyen körülmények között tagadták meg tőle az orvosi ellátást, ez hogyan eredményezte az egészsége olyan jellegű sérelmét, ami e nevesített személyiségi jogán túlmutatóan a méltóságát sértő volt.

[46] A zárkák nyílászáróinak hiányossága körében azt sem adta elő, hogy mely zárkában, hogyan valósult meg konkrétan, az az ajtókat, ablakokat érintette-e. A hőmérséklet (túl hideg, vagy túl meleg) konkrétan mely időszakban volt az időjárási körülményeknek nem megfelelő, hogyan valósult meg ezzel összefüggésben számára megalázó bánásmód.

[47] A kapcsolattartáshoz való jogának gyakorlása miként sérült, mely hozzátartozójával, nem tudta a kapcsolatot felvenni, azt az alperes konkrétan mely esetekben gátolta. Ez hogyan hatott az életminőségére, miképpen sérült ennek következtében emberi lényege.

[48] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes által jogsértőnek állított magatartások bizonyítottságuk esetén sem minősülnek az alapjogi védelem alatt álló emberi méltóságot sértő magatartásoknak, ezért jogszabálysértés nélkül utasította el jogalap hiányában a kereseteit.

[49] Az érvényesített jogokat megalapozó tények előadásának hiányában bizonyítás lefolytatása [Pp. 265. § (1) bekezdés] is szükségtelen volt, ezért az e körben előadott fellebbezési érvelés vizsgálata is.

[50] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[51] A fellebbezési eljárásban az alperesnek perköltsége nem merült fel, ezért arról a másodfokú bíróságnak nem kellett határoznia [Pp. 82. § (3) bekezdés].

[52] A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a pártfogó ügyvéd díjának viselésére a felperes köteles, melyet az ítéltábla a Pp. 101. § (3) bekezdése szerint megállapított, és a 102. § (6) bekezdése alapján rendelkezett arról, hogy a felperes személyes költségmentessége miatt a fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Budapest, 2026. február 26.

Dr. Gyuris Judit s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

Dr. Kollár Zoltán s.k.
bíró